

TER BESLISSING

Aan
de minister

nota

Volksbank - Proces voorafgaand aan richtinggevende besluit de Volksbank

Generale Thesaurie
Directie Financieringen

Persoonsgegevens

Datum

23 mei 2023

Notanummer

2023-0000123114

Bijlagen

1. Concept Kamerbrief proc
2. Kamerbrief van
22 februari 2023

Aanleiding

In het commissiedebat van 22 maart 2023 over de toekomst van het bankenlandschap heeft u toegezegd om voor het commissiedebat Staatsdeelnemingen van 1 juni 2023 de Tweede Kamer een procesvoorstel voor het richtinggevend besluit over de toekomst van de Volksbank te sturen, waarin de Kamer tijdig wordt betrokken en inbreng kan leveren voor de besluitvorming.

Besispunten

- Bent u akkoord met het voorgestelde proces en de concept Kamerbrief (bijlage 1) waarin dit wordt toegelicht? Zo ja, wilt u de brief ondertekenen?
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van de voorliggende nota conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's?

Kernpunten

- De kern van het proces is dat er twee analyses zullen worden uitgevoerd, te weten over eventueel op dit moment onvoldoende geborgde publieke belangen in de financiële sector met een tussenconclusie of er op basis van deze analyse voor de Volksbank een mogelijke rol is weggelegd bij de borging van publieke belangen en een nadere analyse toekomstopties Volksbank.
- Ten opzichte van uw brief van 22 februari 2023 over de stand van zaken toekomst Volksbank (bijlage 2) is er een (extra) tussentijdse brief en de mogelijkheid voor een debat met de Kamer ingevoegd conform uw toezegging. Daardoor wordt het besluit niet in december 2023 maar naar verwachting in het voorjaar van 2024 genomen.
- Het procesvoorstel houdt in dat u achtereenvolgend:
 1. De Tweede Kamer informeert over de uitkomst van de eerste analyse naar verwachting in het najaar van 2023;
 2. Graag met de Tweede Kamer over de analyse in gesprek gaat;
 3. De tweede analyse over toekomstopties de Volksbank start;
 4. De Tweede Kamer naar verwachting in het voorjaar van 2024 informeert over de uitkomst van de tweede analyse, hetgeen het concept richtinggevende besluit over de toekomst van de Volksbank zal zijn;
 5. Met de Tweede Kamer over het concept richtinggevende besluit in gesprek gaat; en
 6. Middels een brief aan de Tweede Kamer het richtinggevende besluit neemt.

- NLFI zal u adviseren ten aanzien van de tweede analyse. NLFI zal een eigen appreciatie sturen van toekomstopties en governancemodellen die geen realistisch toekomstscenario zijn voor de Volksbank.
- Bij de eerste analyse van publieke belangen in de financiële sector zullen wij in elk geval kijken naar de toegankelijkheid van de financiële dienstverlening (kantorennetwerk, cash, giraal betalingsverkeer en basisdiensten Caribisch Nederland), een publieke depositobank, kredietverlening aan MKB en financiering van duurzame transitie. In de inventarisatie van deze belangen zijn de vragen en moties van de Tweede Kamer, specifiek over een mogelijke MKB-bank en publieke depositobank, meegenomen.
- Deze potentiële publieke belangen zijn al onderdeel van lopende onderzoekstrajecten. Zoals gebruikelijk wordt daarin primair gekeken of deze geborgd kunnen worden middels sectorbrede initiatieven of d.m.v. wetgeving. In de concept Kamerbrief is opgenomen dat de Tweede Kamer ook andere potentiële publieke belangen kan aandragen. Wij verwachten dat Kamerleden dit tijdens het CD Staatsdeelnemingen van 1 juni 2023 of het CD Financiële Markten van 21 juni 2023 eventueel zullen doen.
- Na de zomer van 2023 gaan wij graag met u in gesprek over de uitkomst van onze analyse. Hierna stellen wij een concept Kamerbrief op en leggen wij deze aan u voor.
- Het uiteindelijke richtinggevende besluit zal het kader zijn waarbinnen een definitieve keuze over de toekomst van de Volksbank zal worden gemaakt. Het uitgangspunt blijft dat een definitieve keuze pas kan worden gemaakt, nadat NLFI heeft vastgesteld dat de bank klaar is voor een besluit over haar toekomst. Dit zal in ieder geval niet eerder zijn dan 2025.

Toelichting

Analyse evt. onvoldoende geborgde publieke belangen in de financiële sector

- De eerste stap zal een analyse zijn van eventueel onvoldoende geborgde publieke belangen in de financiële sector, de wijze waarop die belangen geborgd kunnen worden en een tussenconclusie of de Volksbank op basis van die analyse een rol kan hebben bij de borging van die belangen.
- De aanleiding voor het uitvoeren van deze analyse is dat u dit hebt toegezegd aan de Tweede Kamer in uw Kamerbrief van 22 februari 2023¹ en hebt aangegeven tijdens het debat 'Toekomst van het Bankenlandschap' van 22 maart 2023.
- Wij (FM en Financieringen) gaan graag na de zomer met u in gesprek over de uitkomst van onze analyse. Hierna stellen wij een concept Kamerbrief op en leggen wij deze aan u voor.

Nadere analyse toekomstopties de Volksbank

- Als uitgangspunt voor de nadere analyse zullen wij de geïdentificeerde toekomstopties en governancemodellen voor de Volksbank uit de in 2021 uitgevoerde verkenning nemen. Aan de hand van een aantal elementen zullen wij bekijken of enkele toekomstopties en/of governancemodellen uit de verkenning in dit stadium kunnen worden weggestreept als realistisch toekomstscenario. Het gaat daarbij om de volgende elementen:
 - De uitkomst van de identificatie van eventueel onvoldoende geborgde publieke belangen in de financiële sector.

¹ Citaat uit brief "In dit richtinggevende besluit wil ik primair ingaan op de eventuele noodzakelijkheid voor de overheid om (mogelijke) publieke belangen die samenhangen met de Volksbank te borgen. Afhankelijk van de uitkomst van die overweging zal ik in het besluit tevens ingaan op welke toekomstoptie(s) en/of governancemodel(len) uit de verkenning van 6 juli 2021 daarbij passen."

- Perspectief toezichthouders. Zoals toegelicht in de Kamerbrief van 22 februari 2023, kan het invoeren van een bepaalde toekomstoptie of governance-model op gespannen voet staan met staatssteunregels van de Europese Commissie en overige toepasselijke toezichtrechtelijke kaders van DNB, ECB en ACM.
- De objectieve criteria die in de verkenning reeds aan bod zijn gekomen: bijdrage aan een stabiele financiële sector², bijdrage aan de diversiteit van de sector³ en de attractiviteit en duurzaamheid van het verdienenmodel.⁴
- De maatschappelijke identiteit van de Volksbank. Zoals toegelicht in de brief van 22 februari, werkt de Volksbank momenteel aan het definiëren van haar maatschappelijke identiteit. De Volksbank zal de uitkomst hiervan vertrouwelijk delen met NLF.
- Eventuele (overige) aspecten. Hieronder kan onder meer worden verstaan de medewerking van andere betrokkenen en de duurzaamheid, de doeltreffendheid en de doelmatigheid van een gekozen model.

Communicatie

De toekomst van de Volksbank heeft de aandacht van de media. Wij zullen een spreeklijn opstellen.

Politiek/bestuurlijke context

Op donderdag 1 juni vindt het Commissiedebat Staatsdeelnemingen plaats, op 21 juni het Commissiedebat Financiële Markten. Kamerleden kunnen tijdens deze debatten eventueel ingaan op potentiële publieke belangen of specifieke toekomstopties van de Volksbank en uw visie daarop. Financieringen en FM zullen u voorbereiden voor deze debatten.

Naar aanleiding van het debat 'Toekomst van het Bankenlandschap' van 22 maart 2023 hebben Kamerleden op 28 maart 2023 de volgende moties ingediend:

1. De motie Grinwis (CU)/Slootweg (CDA) om de Volksbank als coöperatieve bank te verkennen en expliciet te betrekken bij het richtinggevende besluit over de toekomst van de Volksbank (aangenomen).
2. De motie Grinwis/Slootweg om de klanten van de bank als belangrijke stakeholders te laten raadplegen en hun mening te laten meewegen naast de andere karakteristieken van de Volksbank (aangenomen).
3. De motie Grinwis/Slootweg om uit te werken hoe het Nederlandse bankenlandschap uitgebreid zou kunnen worden met een depositobank in publieke dan wel in private handen, en te bezien welke rol hierin mogelijk kan zijn weggelegd voor de Volksbank, en de Kamer voorafgaand aan het richtinggevende kabinetsbesluit over de toekomst van de Volksbank over deze scenario's te informeren (aangenomen).

² Hetgeen is geconcretiseerd als: a) Duurzame toegang tot diverse financieringsbronnen; b) Een stabiele groep aandeelhouders die duurzaam is verbonden aan de vennootschap; en c) Efficiënte en effectieve besluitvorming binnen de onderneming

³ Hetgeen is geconcretiseerd als: a) Het vermogen de maatschappelijke profilering van de Volksbank te continueren, waarbij van belang is in hoeverre de belangen van stakeholders bij de koers en besluitvorming worden meegewogen; en b) Het aantal spelers in de sector

⁴ Een attractief en duurzaam verdienenmodel is een randvoorwaarde om zelfstandig te kunnen blijven functioneren en kan daarmee een bijdrage leveren aan de mogelijkheid om als de Volksbank zelfstandig de strategie te kunnen blijven ontwikkelen en uit te voeren. Een attractief, duurzaam en robuust verdienenmodel is tevens van belang voor de weerbaarheid van de bank en draagt bij aan aantrekkelijkheid voor potentiële kopers en kapitaalverschaffers.

4. De motie Alkaya (SP) om bij het nemen van een besluit over de toekomst van de Volksbank rekening te houden met de doelstelling het ontstane oligopolie in de Nederlandse bankenwereld te bestrijden (verworpen).

De drie aangenomen moties zullen worden uitgevoerd als onderdeel van het hierboven geschetste proces. Wij hebben dit in voetnoten in de concept Kamerbrief eveneens toegelicht.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.